

ה-CIA גילה כי אוניית-המיבחן

המתוכננת היא בבעלות ישראלית *

רבין קיבל שדר חריף * האונייה

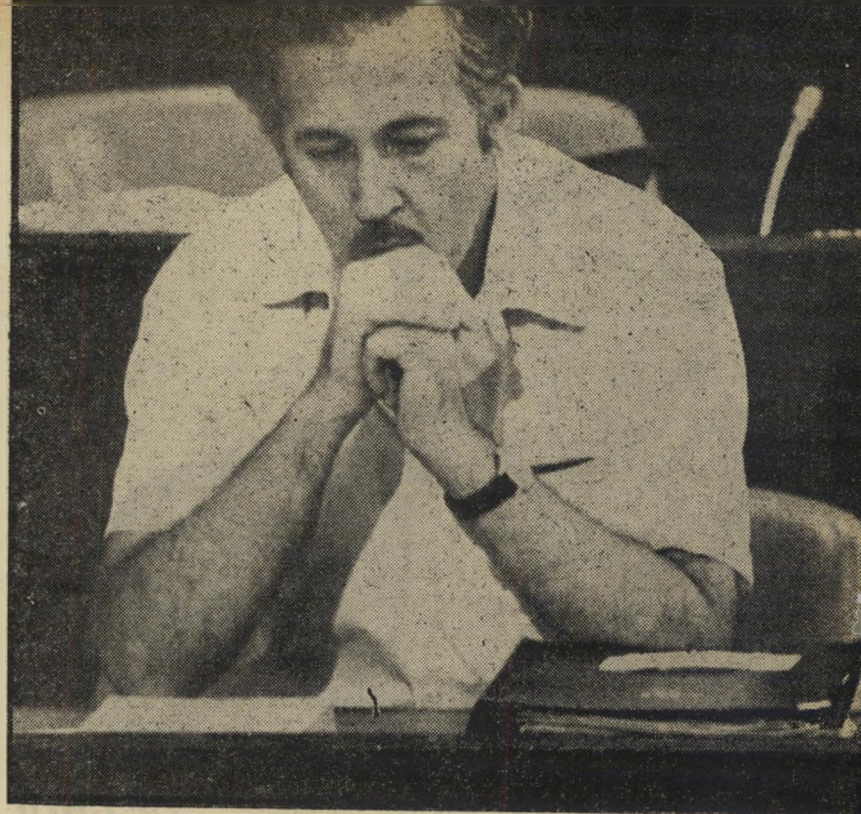
עוכבה בלביים ויעקובי לא ידע כלום

ניים החשובים למדינת ישראל, לאמריקאים ואסילו למצרים, מבחינת מעבר ארץ ניית-המיבחן בתעלת-סואץ, הוא הפירסום הרב, מאחר שמעבר אוניית-המיבחן הוא אקט פוליטי טהור, והפירסום מהווה מרכיב חיוני לגביו.

מייד אחרי שהתקבל השדר האמריקאי, הורה ראש-הממשלה יצחק רבין לעכב את האונייה בלביים. נשלחה שורה של מיב רקים בין ירושלים וושינגטון, ומהם התברר באוסן מחולט הפרסים הבאים: הר סי-איי גילה כי הבעלות על אוניית-המיבחן, שנבחרה עלידי ישראל לביצוע המשימה, אינה יוונית בלבד, במיטמכי בעלות האונייה — או, כפי שהם נקראים

הכתובת צי"ם באותיות מאירות-עיניים, בעברית ובאנגלית, הגיעה האונייה לגמל חיפה, במקום לגמל פורטיסעיד — התחנה הראשונה שנועדה לה קודם חציית התעלה. לשאלות הכתבים המדיניים מדוע בוטל ברגע האחרון מסעה של אוניית-המיבחן דרך תעלת סואץ, השיבו שרים ופקידים בכירים תשובות מגומגמות נוסח: "היה יותר מדי פירסום סביב עניין האונייה. האמריקאים ביקשו שנעשה זאת בשקט. שום דבר לא בוער, זה לא תורה מסיני שהאונייה צריכה לעבור את התעלה לפני חתימת הסכם ז'נבה."

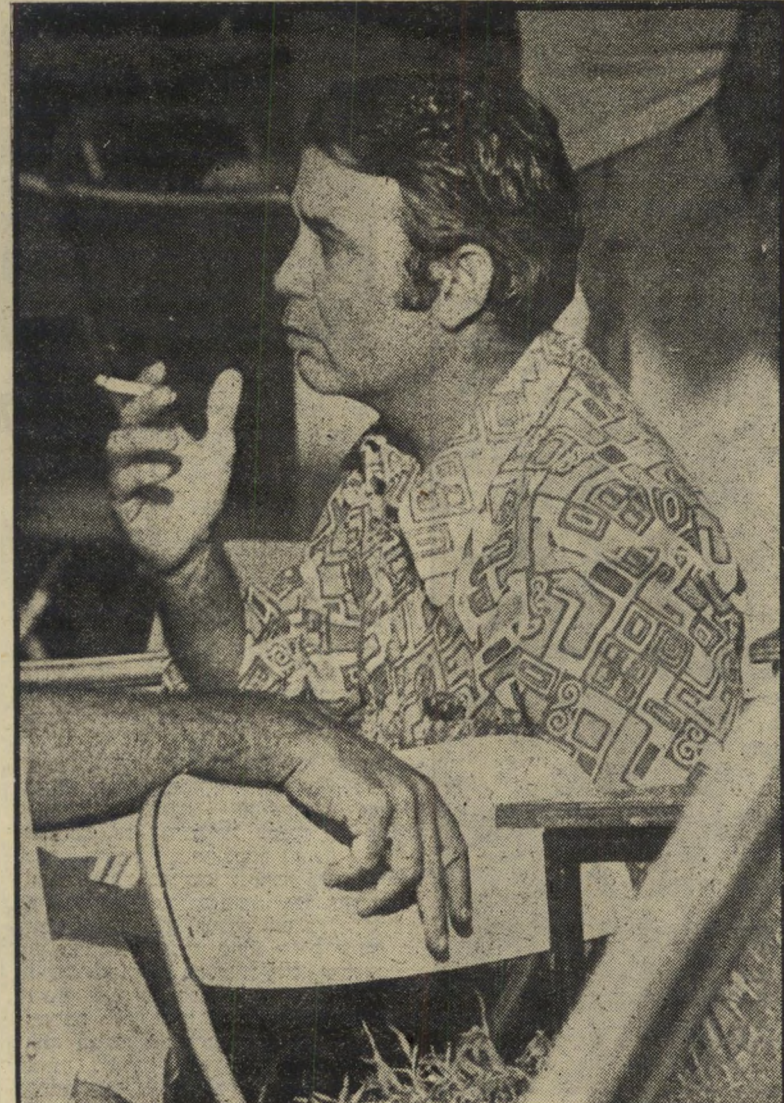
ברור היה כי מאחרי תשובות אלה מסתתרת אמת שונה. אחד המרכיבים החיוני

ספינות השוניים

באנגלית ובשפת הים: ה"רגיסטר" שלה — רשומים שני בעלים של חואלנטינה פי: האחד, והוא ידוע, ואסילי פרציניס, יווני המחוזי ב-51 אחוזים מהבעלות עליה. הבעל הנוסף הוא רבי-החובל הישראלי מיכה לב, סקיד בכיר במשרד-התחבורה הישראלי, בן 36, המתגורר ברחוב שושנת הכרמל מס' 46 בעיר-הנמל חיפה.

האמריקאים, אשר עקבו גם אחר תהליך הכנת מסעה של האונייה, ידעו כי המסע כולו הוכן עלידי אגף הספנות והנמלים שבמשרד-התחבורה הישראלי, בראשותו של רבי-החובל נימרוד ("נימיק") אשל. באור חי אגף עבד גם רבי-החובל מיכה לב, כאחד מעוזריו של אשל. האמריקאים גם גילו כי החוכרת הרישמית של האונייה, עבור מסעה-המיבחן, חברת-השייט הלאומית צי"ם, ידעה כי הבעלות על האונייה מחולקת בין בעלים יוני וישראלי, עוד קודם ש-חכרה אותה.

ה שדר שחגיג באמצע החודש למישר רד ראש-הממשלה בירושלים, היה מנוסח בשפה שאינה נהוגה ומקובלת בי שדרים בין מנהיגי מדינות ידידותיות. הר שדר, שהגיע אל שולחנו של ראש-הממשלה יצחק רבין, גרם לו תדהמה ממושכת. ארצות-הברית של אמריקה הודיעה ל-ראש-ממשלת ישראל, כי היא יודעת ש-אוניית-המיבחן היוונית, ואלנטינה פי, אשר עמדה לעבור את תעלת-סואץ ועליה מיט ענים לישראל, היא אונייה בבעלות ישראית.

יצחק רבין נדהם: "זה לא יכול להיות! הם לא יודעים על מה הם מדברים. אנחנו לא ניסינו לרמות אותם." אמר לאחד מעוזריו, שהביא לו את השדר, ואומנם, בהסכם בין ישראל למצרים, הסכם-הביניים שנערך תודות למסע-הדילוגים של הנרי קיסינג'ר באיזור, הוחלט במפורש כי אוניית שעליהן מיטענים ישראליים, או מיט ענים המיועדים לישראל או ממנה, יקבלו

הנימה שהשתמעה מהשדרים והמיבוקים של וושינגטון היתה חמורה ביותר. לרבין היה ברור כי וושינגטון סמוכה ובטוחה שישראל ניסתה להערים עליה ועל הר מצרים. לשלוח אונייה בבעלות ישראל ולקבוע בכך עובדה תקדימית מסוכנת. רבין זימן מייד את שרי-התחבורה גד יעקובי, האחראי על מיבצע אוניית-המיבחן מטעם הממשלה, אל לישיבתו, בשעת-לילה מאוחרת, כאשר פרש בפני יעקובי את מימצאי האמריקאים, נדהם יעקובי והכחיש בתוקף שידע על הבעלות הישראלית.

לפטר, את השר!

ל המתח שהצטבר ברבין פרץ באותה שיחה: "היית יכול לגרום לאסון לאומי! כל ההסכם היה יכול להתבטל בגלל השטות הזאת!" התרחת על יעקובי, "בכל מדינה נורמלית היה צריך ראש-הממשלה להחפטר אחרי דבר כזה, ובמדינת ישראל היה צריך ראש-הממשלה לפטר את שרי-התחבורה!"

לא ברור אם רבין ציפת שיעקובי יגיח לו את התפטרותו בויבמקום, או שדבריו היו פרי ריתחה על חוסר-האחריות ואזולת-היד של השר שלו, מה שברור הוא, ש-יעקובי כלל לא העלה על דעתו להתפטר, אחרי שנרגעו תרוחות החליטו השניים לשמור את הפרשה בסוד. יעקובי הבטיח כי משרד-התחבורה יפתח בחקירה —

מאח יוסי ינאי

מהמצרים רשות לעבור בתעלה. באותו הסכם לא נאמר, כי אוניית ישראליות תורשינה לעבור בתעלה.

אחרי סקיסנינג'ר יצא את הארץ, הבטיח יצחק רבין לציבור כי האונייה הראשונה, שעליה מיטענים לישראל או ממנה, תעבור בתעלת סואץ עוד לפני חתימת ההסכם עם מצרים בז'נבה. הסקרנות סביב הר אונייה, בכלי-התיקורת בארץ ובחור"ל, גברה והלכה ככל שקרב מועד החתימה בז'נבה. היה ברור כי מעברה של אוניית-המיבחן בתעלה הוא עניין קרוב ביותר.

אוניית-המיבחן — ישראלית!

ב-20 בחודש ספטמבר השליכה הר אונייה היוונית ואלנטינה פי עוגן בנמל חיפה — ואז התפוצצה הפצצה. לציבור נודע כי ואלנטינה פי היא שנועדה להיות אוניית-המיבחן. כעבור שיבעת ימים שהם המתינה האונייה בלביים, כשעל סיפונה טרקטורים מרומניה ומכולות גדויות ובהן 7000 טון מלט, שנשא את

השותף הישראלי בתעלת-סואץ, התגלה עלידי ה-C.I.A. כאחד מבעליה של האונייה, "היוונית". עובד בכיר ברשות-הנמלים, אשר אישרה את מעבר האונייה ואלנטינה פי